

A szövegértés fejlesztése nem csak a tanító és a magyartanár feladata

Az olvasástanítás legfontosabb kérdései álltak az Apor Vilmos Katolikus Főiskola konferenciájának fókuszában

Átfogó reformra szorul a magyar olvasástanítás rendszere – mutattak rá a szakemberek az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Olvasás- és szövegértés-tanulás konferenciáján. Az elmúlt években folyamatosan romlottak a magyar diákok szövegértési eredményei, ám a téma elismert kutatói egyetértettek abban: ezen javítani lehetne, ha az olvasás tanítása nem csak a magyarórákon kapna szerepet.

„Nagy hiba az olvasástanítást a negyedik osztály végén abbahagyni. A felső tagozatban is, majd egészen a középiskola végéig, vagyis 12 éven át kellene olvasást és szövegértést tanítani, még hozzá célzottan” – jelentette ki **Prof. dr. Steklács János** nyelvész, az MTA-PTE Olvasási Fluencia és Szövegértés Kutatócsoport vezetője az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán szeptember 18-án megrendezett *Olvasás- és szövegértés-tanulás konferencián*.

A szakember kiemelte: tíz pontból álló javaslatot készítettek a hazai olvasástanítás korszerűsítéséről, az ugyanis a kutatási eredmények szerint komoly reformra szorul. A magyar iskolákban az alsó tagozat után nincs szisztematikus és folyamatos olvasástanítás, az olvasási nehézségekkel küzdő tizenévesek nem kapnak segítséget problémáik megoldásához – ám mivel a sikeres tanuláshoz a szövegértés az alapja, tanulmányi eredményeik is romlanak. A legutóbbi PISA-felmérés különösen sötét képet festett a magyar gyerekek szövegértési képességéről: az eredmények szerint a 15 éves diákok negyede funkcionális analfabéta, vagyis az alapvető, a hétköznapi életben használt szövegtípusokat sem tudják értelmezni.

„Minden tanár olvasástanár” – utalt a szakember arra, hogy jelentős változás csak akkor érhető el, ha elfogadjuk, hogy az olvasás tanítása ossztantárgyi feladat, vagyis nem csak a magyarórákon kell helyet kapnia. Ehhez persze nemcsak a tanító, hanem minden tanári szakon is oktatni kell az olvasástanítás módszertanát. A nyelvész beszámolt arról a friss hazai kutatásról is, amelyet 670 alsó tagozatos diák ún. hangos olvasási fluenciájáról készítettek. Az eredmények egyértelműek: az, hogy a gyerekek milyen tempóban, mennyire pontosan olvasnak hangosan, és milyen a prozódia, vagyis mennyire kifejezően, értelmezően olvasnak, erősen összefügg a szövegértéssel.

Biztonságos tanulási környezet kell a fejlődéshez

„Az emberi agy nem olvasásra készült, de ott van rá a lehetőség az agyi hálózatban” – mondta **Prof. dr. Csépe Valéria** akadémikus, a HUN-REN TTK Agyi Képző Központ emeritus kutatóprofesszora, aki a kognitív pszichológia és az idegtudomány irányából, az agyi folyamatokat követve vizsgálja az olvasást. A kutatási eredmények pedig egyértelműen arra mutatnak, hogy a jelenleginél jóval tovább kellene olvasást és szövegértést tanítani az iskolákban, változatos módszerekkel és szövegekkel.

Komaság Margit pszichopedagógus, a Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola pedagógusa azt is kiemelte, az olvasástanulásban kiemelt szerepe van a biztonságos tanulási környezetnek. *„Ennek része például, hogy visszajelzéseket adjunk a gyerekeknek arról, hol tart az olvasásban, de tanítóként nem minősítünk, nem osztályozunk. Ennek nagy értéke van, mert így azt a motivációt, amivel a gyerekek az iskolába érkeznek, megtarthatjuk”* – fogalmazott.

Nem mindegy, milyen szövegek kerülnek a diákok elé

Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola konferenciáján részt vevő szakemberek egyetértettek abban: a motiváció fenntartása az olvasástanítás egyik legkritikusabb pontja. Kulcsfontosságú, hogy milyen szövegeket visznek be a pedagógusok az órákra, milyen közös olvasmányok kerülnek a gyerekek elé. Több szakember kiemelte, hogy az olvasóvá nevelésben a populáris irodalmat, illetve a gyermeklektúrt is hatékonyan lehet használni a klasszikus és kortárs művek mellett.

A konferencia szekcióülésein gyakorló pedagógusok, logopédusok és gyógypedagógusok, valamint egyetemi-főiskolai oktatók, kutatók arról is megosztották tapasztalataikat, hogyan lehet a gyerekek nyelvi fejlődését támogatni, milyen jelentősége van a meseválasztásnak az óvodai nevelésben, és milyen módszereket alkalmaznak hatékonyan a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényű diákok olvasástanítása során.